

Obsah

Úvod	9
1 Hodnocení ve škole	13
1.1 Do jaké míry hodnocení ovlivňuje kvalitu výuky?	14
1.1.1 Školní hodnocení informuje	14
1.1.2 Školní hodnocení ovlivňuje kvalitu výuky a klima třídy	15
1.2 Co je „hodnocení“?	15
1.2.1 K čemu slouží hodnocení?	16
1.2.2 Hodnocení v procesu činnosti, zpětná vazba	21
1.2.3 Hodnocení je dovednost	22
1.2.4 Hodnocení se týká hodnot	22
1.2.5 Hodnocení a školní hodnocení	23
1.3 Co je „školní hodnocení“?	23
1.3.1 Školní a pedagogické hodnocení	24
1.3.2 Kdo ve škole hodnotí?	24
1.3.3 Vztahy ve školním hodnocení	25
1.4 Jak souvisí školní hodnocení, vzdělávací systém a hodnoty ve škole?	26
1.4.1 Koncepce vzdělání a školní hodnocení	26
1.4.1.1 Transmisivní koncepce	27
1.4.1.2 Interpretativní koncepce	27
1.4.1.3 Autonomní koncepce	28
1.4.2 Hodnocení ve škole a hodnoty	29
1.4.2.1 Měřit hodnoty?	31
1.5 Proč potřebujeme znát různé podoby školního hodnocení?	33
1.5.1 Bezděčné a záměrné, holistické a analytické hodnocení	34
1.5.2 Hodnocení a evaluace	35
1.5.3 Sumativní a formativní hodnocení	37
1.5.4 Normativní a kritériální hodnocení	40
1.6 K čemu slouží kritérium hodnocení?	41
1.6.1 Kritérium vymezuje podproblémy	41
1.6.1.1 Jak rozumět kvantifikaci kritéria?	42
1.6.1.2 Kvalita činnosti a kritérium hodnocení	44
1.6.2 Kritérium je měřítkem žákovy kompetence	46
1.6.3 Jaký je rozdíl mezi kritérii a standardy?	48
1.6.4 Obecná a konkrétnější kritéria	51
1.6.5 Zvládací učení – kritéria na pomoc žákovi	52
1.7 Proč je norma důležitá pro hodnocení?	53
1.7.1 Norma odvozená z četnosti	53

1.7.2	Norma odvozená z funkce	57
1.7.3	Norma odvozená z očekávání	59
1.7.4	Individuální a sociální norma při hodnocení žáků	59
1.8	Může být školní hodnocení objektivní?	61
1.8.1	Validita a spolehlivost hodnocení	62
1.8.1.1	Validita hodnocení	63
1.8.1.2	Spolehlivost (reliabilita)	66
1.8.2	Hodnotíme školní výkon, nebo vztah mezi lidmi?	66
1.8.3	Psychologicky podmíněná zkreslení při hodnocení	68
1.8.3.1	Kauzální atribuce a hodnocení	68
1.8.3.2	Důsledky hodnotících zkreslení	70
1.8.4	Chyby a objektivita hodnocení	70
1.8.4.1	Co je chyba?	71
1.8.4.2	Objektivní a relativní chyby	71
2	Hodnocení ve výuce	75
2.1	Kdo je zákazníkem učitele?	77
2.2	Jak souvisí cíle vzdělávání s hodnocením?	79
2.3	Čím se liší zprostředkující a vstřícné pojetí cílů vzdělávání?	80
2.3.1	Zprostředkující pojetí – „krok za krokem k cíli“	81
2.3.2	Vstřícné pojetí – „zážitek z tvorby“	83
2.4	Jaké má být pedagogické hodnocení?	87
2.4.1	Cílenost hodnocení	88
2.4.2	Systematické hodnocení	88
2.4.3	Efektivnost hodnocení	89
2.4.4	Informativnost hodnocení	89
2.5	Cíle a hodnocení ve zprostředkujícím modelu (na příkladu zvládacího učení)	90
2.5.1	Jak stanovit cíle?	91
2.5.1.1	Postup stanovení cílů a hodnocení	91
2.5.1.2	Klasifikace cílů do dílčích okruhů	93
2.6	Cíle a hodnocení ve vstřícném modelu	95
2.6.1	Kde vzít námět pro tvůrčí práci?	96
2.6.2	Jak stanovit cíl a postup?	96
2.6.3	Jak si poradit s hodnocením tvůrčí činnosti	98
2.6.3.1	Nebojte se alterací!	99
2.6.3.2	Hodnocení, které nehodnotí?	102
2.7	Autentické hodnocení	103
2.7.1	Hodnocení portfolia	106
2.7.1.1	Co je „portfolio“?	106
2.7.1.2	Pedagogické hodnocení portfolia	107
2.8	Hodnocení jako cíl výuky – naučit žáky hodnotit	109
2.8.1	Odcizené hodnocení?	109
2.8.2	Učitelovo hodnocení – cesta k žakově autonomii	112

2.8.3	Jak formativně hodnotit	113
2.8.3.1	Jak vymezit kritéria?	113
2.8.3.2	Kolik „váží“ kritérium?	117
2.8.3.3	Kritéria při formativním hodnocení	118
2.8.3.4	Kolik kritérií při hodnocení použít?	122
2.8.3.5	A co známky?	123
2.8.3.6	Pustíte se do slovního hodnocení?	129
2.8.4	Autonomní hodnocení aneb Sám sobě učitelem	133
2.8.4.1	Motivace k autonomnímu hodnocení	134
2.8.4.2	Zavádění autonomního hodnocení	136
2.9	Hodnocení žáků se specifickými vývojovými poruchami učení	140
2.10	Jak souvisí hodnocení školního výkonu s psychikou dítěte?	142
2.10.1	Psychická odolnost a hodnocení	143
2.10.2	Sebeúcta a hodnocení	144
2.10.3	Hodnocení jako „nálepkování“?	146
3	Hry a cvičení pro rozvoj hodnotících dovedností	149
4	Přílohy	169
4.1	Pravidla hodnocení a klasifikace žáka základní školy	169
4.2	K užívání širšího slovního hodnocení žáků základní školy	171
4.3	K užívání alternativních forem hodnocení prospěchu a chování žáků základních a středních škol	172
4.4	O specifických vývojových poruchách učení v základních školách	173
	Literatura	175
	Slovníček nejdůležitějších pojmů	181
	Rejstřík	187